2.2 **eeldab**, et kohalikule ja piirkondlikule tasandile osutatakse majanduslikku abi keskkonnasõbralike maanteesõidukite soetamisel;

2.3 **rõhutab** teabe- ja koolitusmeetmete tähtsust keskkonnasõbralike maanteesõidukite riigihangete toetamisel ja arendamisel;

2.4 **peab vajalikuks** terviklikku lähenemist keskkonnasõbralike maanteesõidukite edendamise võimalikele meetmetele;

2.5 **teeb ettepaneku**, et võimaliku keskkonnasõbralike maanteesõidukite direktiivi edasiseks jälgimiseks loodav aruandlussüsteem oleks kooskõlas muude aruandlussüsteemidega. Muuhulgas peaks see olema kooskõlas välisõhu kvaliteeti ja Euroopa õhu puhtamaks muutmist käsitlevas direktiivis kehtestatud aruandlussüsteemiga;

2.6 **eeldab**, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kaasatakse tulevikus võimalikus direktiivis kavandatud meetmete edasisse kujundamisse, rakendamisse, edasise jälgimise teostamise ja hindamisse.

Brüssel, 15. juuni 2006

Regioonide Komitee
president
Michel DELEBARRE

Regioonide Komitee Arvamus teemal "Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovituspõhipädevuste kohta elukestvas õppes"

(2006/C 229/03)

REGIOONIDE KOMITEE,

arvamus teemal *Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitus põhipädevuste kohta elukestvas õppes* (KOM (2005) 548(lõplik)-2005/0221 (COD));

võttes arvesse Euroopa Komisjoni 28. novembri 2005. aasta otsust konsulteerida kõnealuses küsimuses Regioonide Komiteega vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 265 esimesele lõikele;

võttes arvesse Regioonide Komitee presidendi 24. jaanuari 2006. aasta otsust teha Regioonide Komitee kultuuri- ja hariduskomisjonile ülesandeks koostada kõnealusel teemal arvamus;

võttes arvesse komitee arvamust teemal *"Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega luuakse terviklik tegevuskava elukestva õppe valdkonnas"* (CdR 258/2004 fin ([1]));

võttes arvesse komitee arvamust komisjoni teatise kohta — *Muuta elukestev õpe Euroopas reaalsuseks* (CdR 49/2002 fin ([2]));

võttes arvesse *Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse ettepanekut, mis käsitleb Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmendat raamprogrammi (2007-2013)* (CdR 155/2005 fin);

võttes arvesse komitee arvamust teemal *Mitmeaastane programm (2004–2006) info- ja sidetehnoloogiate (ICT) tõhusaks lülitamiseks Euroopa haridus- ja koolitussüsteemidesse (e-Õpe)* (CdR 73/2003 fin ([3]));

võttes arvesse komitee arvamust komisjoni teatise kohta, mis käsitleb keeleõppe ja keelelise mitmekesisuse edendamist: tegevuskava 2004-2006 (CdR 248/2003 fin ([4]));

([1]) ELT C 164, 05.07.2005, lk 59.
([2]) ELT C 278, 14.11.2002, lk 26.
([3]) ELT C 244, 10.10.2003, lk 42.
([4]) ELT C 73, 23.3.2004, lk 33.

võttes arvesse arvamust teemal: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega kehtestatakse programm Kultuur 2007 (2007–2013) (CdR 259/2004 fin ([5]));

võttes arvesse komitee arvamust Teatis: valge raamatu "Uus hoog Euroopa noortele" järelmeetmed. Ettepanekud *noorsoo vabatahtlike tegevuste ühiseesmärkide kohta* vastusena nõukogu 27. juuni 2002. aasta resolutsioonile *Euroopa noorsooalase koostöö raamistiku kohta* KOM(2004) 337 (lõplik);

võttes arvesse komitee arvamust *"Teatis: valge raamatu "Uus hoog Euroopa noortele" järelmeetmed. Ettepanekud noorte parema mõistmise ja tundmise ühiseesmärkide kohta vastusena nõukogu 27. juuni 2002. aasta resolutsioonile Euroopa noorsooalase koostöö raamistiku kohta"* KOM(2004) 336 lõplik (CdR 192/2004 fin ([6]));

võttes arvesse kultuuri-, haridus ja teaduskomisjoni arvamuse eelnõud, mis võeti vastu 4. aprillil 2006 (CdR 31/2006 rev.2) (raportöör: Christina Tallberg, Stockholmi Lääni *landsting*'i liige (SE-PES));

võttis täiskogu 65. istungjärgul 14.-15. juunil 2006 (14. juunil 2006. aastaistungil) vastu järgmise arvamuse:

Komisjoni teatise sisu

Euroopa Ülemkogu tunnistas 2000. aasta märtsi Lissaboni istungil, et Euroopa peab vastama väljakutsetele, mis kaasnevad globaliseerumisega ja üleminekuga teadmistepõhisele majandusele. Ülemkogu rõhutas, et "igal kodanikul peavad olema oskused, mida nõuab elu ja töö uues infoühiskonnas" ja et "Euroopa raamistikuga tuleks määratleda elukestva õppe käigus omandatavad uued põhioskused ([7]): arvutioskus, võõrkeeled, tehnoloogilised teadmised, ettevõtlus ja suhtlemisoskus."

Sellest lähtuvalt esitatakse käesolevas soovituses üleeuroopalised suunised põhipädevuste kohta ning selgitatakse, kuidas saab elukestva õppe kaudu tagada sellised pädevused kõigile kodanikele.

Teadmisteühiskonna areng suurendab vajadust põhipädevuste järele isiklikus, avalikus ja tööalases sfääris.

Lissaboni strateegia kõrgetasemeline töörühm leidis novembris 2004 siiski, et "Euroopas ei ole tehtud veel kaugeltki piisavalt palju selleks, et pakkuda inimestele võimalusi, mis aitaksid neil kohaneda muutustega tööturul, ning see kehtib nii kõrge kui madala kvalifikatsiooniga töötajate kohta."

Paljud riigid on käivitanud põhioskuste programmid täiskasvanutele (tihti valitsusväliste organisatsioonide abil), mis on suunatud põhioskuste arendamisele nt kirja- ja arvutusoskuse ning IKT alal. Paljudes riikides on olukord siiski selline, et kodanikel puudub võimalus põhioskuste omandamiseks.

Dokument "Põhipädevused elukestvas õppes — üleeuroopalised suunised" kirjeldab teadmisi, oskusi ja suhtumisi, mis võimaldavad inimestel täita aktiivsemat rolli nii jätkusuutlikus arengus kui kodanikudemokraatias. Kaheksa põhipädevust on järgmised: emakeeleoskus, võõrkeelteoskus, matemaatikapädevus, infotehnoloogi pädevus, õppimisoskus, interpersonaalne, kultuuridevaheline ja sotsiaalne pädevus, ettevõtlikkus ja kultuuripädevus.

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tähtsus

Euroopa Liidus tervikuna on kohalikul ja piirkondlikul tasandil suur vastutus üldhariduse ja kutseõppega seotud küsimustes ning pädevuste arendamises läbi elukestva õppe.

Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on ainulaadne seisund konstruktiivse koostöö algatamiseks sotsiaalpartnerite ning põhiharidust ning täiendõpet pakkuvate institutsioonide ja organisatsioonidega, nii et üldharidust- ja kutseõpet on võimalik korraldada vastavalt kohalikele vajadustele ja nõudmistele.

Lisaks sellele on kohaliku ja piirkondliku tasandi koostööprojektid oluliseks liikumapanevaks jõuks majanduskasvule ja arengule.

Õppeprogrammid võimaldavad Euroopa Liidul jõuda otse kodanikeni. Ükski teine Euroopa Liidu tegevus ei mõjuta nii paljusid inimesi igal aastal. Programmid edendavad haridussüsteemi kaasajastamist ja aitavad üksikisikul arendada oma pädevusi. Kohaliku ja piirkondliku tasandi vastutust silmas pidades peaksid piirkondliku tasandi osalejad olema oluline sihtrühm programmide koostamisel üldhariduse ja kutseõppe valdkonnas ([8]).

([5]) ELT C 164, 05.07.2005, lk 65.
([6]) ELT C 43, 18.02.2005, lk 42
([7]) Üldiselt viitab termin "põhipädevused"kirja- ja arvutusoskusele; Lissaboni Ülemkogus tehti ettepanek lisada teadmisteühiskonnas vajalikud uued oskused, nagu IKT-alased oskused ja ettevõtlikkus.
([8]) CdR 258/2004 fin.

Elukestva õppe piirkondlik võrgustik (R3L-algatus), mille komisjon algatas koostöös Regioonide Komiteega, on heaks näiteks elukestva õppe levitamisel ja arendamisel Euroopas. Algselt oli tegemist eraldi eelarvet omava pilootalgatusega. Praegu on kõnealune algatus kaasatud elukestva õppe uue tervikliku tegevusprogrammi 2007-2013 ettepanekusse.

1. *Regioonide Komitee üldised seisukohad teatise kohta*

1.1 Regioonide Komitee osaleb täiel määral Euroopa strateegias, mille teemaks on elukestev õp — protsess, mis algab varases lapsepõlves ja kestab kogu elu vältel, ning kaasab erineval moel omandatud teadmised, nii formaalse, mitteformaalse kui informaalse õppimise tulemusel omandatud teadmised. Regioonide Komitee on erinevatel juhtudel rõhutanud elukestva õppe strateegia väga olulist seost kohaliku ja piirkondliku tasandiga. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kannavad sageli poliitilist ja majanduslikku vastutust kooli ja hariduse eest liikmesriikides. Sageli täidavad nad koos sotsiaalasutustega koordinaatori ülesannet arengu ja majanduskasvu valdkonnas, vastutades kodanike heaolu ja infrastruktuuri eest. Samuti täidavad nad tööandja ülesannet, kes kannab vastutust ja kelle huvides toimub töötajate pädevuste arendamine ([9]).

1.2 Haridusküsimused on otsustavad olukorras, kus tahetakse tagada Euroopa konkurentsivõime turvalise heaolu tingimustes. Euroopa suurim ressurss, inimesed, tuleb ette valmistada tööeluks ja tööks, mille sisu erineb märkimisväärselt varasemate põlvkondade poolt tehtust ja mis ka edaspidi kiiresti muutub. Nii ettevõtted kui töötajad seisavad muudatuste ees, mida on raske ette hinnata.

1.3 Kohalik ja piirkondlik areng toimub teatavasti erinevates tingimustes ja erinevatest lähtepositsioonidest sõltuvalt. Siiski ei tohi seda ei tohi mingil juhul käsitleda ümbritsevast maailmast lahus. Piirkonnad ja ühiskonnad vajavad töökohti uutes tootmissektorites paralleelselt vanade töökohtade kadumisega, vältimaks stagnatsiooni, sotsiaalset tõrjutust töötuse näol jms ning; haiguslehel viibivate ja tööturult enneaegselt lahkuvate inimeste suurt osakaalu.

1.4 Inimeste pädevuste ja võimete arendamine peab seetõttu toimuma nii, et see vastaks teadmistepõhisele tegevusele. Keelteoskus, suhtlemisoskus üldiselt ja koostöövõime on inimestele üha vajalikumad Seoses arenguga tänapäeval, mida iseloomustab kiirem kaubandus, globaliseerunud turud ja segmenteerumine, tekib vajadus suurema koostöö järele. See puudutab erinevate ettevõtete/organisatsioonide vahelist koostööd nii kohalikul ja piirkondlikul tasandil kui ka piirkondade vahelist koostööd. Välja on kujunemas üha suurem vastastikune sõltuvus Euroopa erinevate osa vahel ning Euroopa ja ülejäänud maailma vahel.

1.5 Tööelu-ühiskonna-kõrghariduse koostoime on oluline tingimus uuendustegevuseks ja majanduskasvuks kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Vajalik on infrastruktuur, mis kaasab kõiki ilma kedagi diskrimineerimata, innustades seega kodanikuaktiivsust ja ühist vastutust ühiskonna ühtekuuluvuse ja jätkusuutliku arengu eest.

1.6 Regioonide Komitee on varem rõhutanud, et ta peaks omama olulist osa elukestva õppe edendamisel kohalikul ja piirkondlikul tasandil ([10]). See kehtib ka hariduseesmärke ja põhipädevusi puudutavate küsimuste kohta. Regioonide Komitee arvates on väga tähtis, et küsimused, mida käsitletakse komisjoni ettepanekus, omaksid kõlapinda kohalikul ja piirkondlikul tasandil.

1.7 Regioonide Komitee soovib tegeleda selle küsimusega, et järgida ja toetada edaspidist arengut, ning teeb ettepaneku teha ka edaspidi komisjoniga koostööd näiteks küsimustes, mis puudutavad pilootprojekte ja uuringuid.

1.8 Regioonide Komitee rõhutab piirkondlike elukestva õppe võrgustike arendamisest saadavat kasu (vastavalt R3L algatusele), tugevdamaks võrgustike loomist riiklike, kõrgemate ja kutseõpet andvate haridusasutuste, koolitus- ja kultuuriasutuste ning -ühenduste vahel. See on oluline tööalase konkurentsivõime tõstmise ja kodanikuaktiivsuse seisukohalt.

2. *Komisjoni ettepanek liikmesriikidele antavate soovituste kohta*

2.1 Sellest perspektiivist lähtuvalt on keskendumine põhipädevustele elukestvas õppes nii tänases kui tulevases ühiskonnas ning tööelus eriti oluline. Kõnealune asjaolu toetab arengut kohalikul ja piirkondlikul ning riiklikul tasandil ja kogu Euroopa Liidus tervikuna. Regioonide Komitee tervitab komisjoni ettepanekut soovituste kohta liikmesriikidele põhipädevuste kohta elukestvas õppes.

([9]) CdR 49/2002 fin.

([10]) CdR 49/2004 fin.

2.2 Regioonide Komitee suhtub väga positiivselt sellesse, et komisjoni ettepanek rõhutab piirkondliku ja kohaliku tasandi osatähtsust. Tegemist on olulise edusammuga võrreldes komisjoni varasema ettepanekuga, mis piirdus üksnes Euroopa ja riikliku tasandiga.

2.3 Regioonide Komitee arvates on integreeritud haridusprogramm elukestva õppe jaoks oluliseks vahendiks haridusküsimuste edendamiseks ja üheks teguriks põhipädevuste tugevdamiseks elukestvas õppes. Kodanike suurem liikuvus tähendab teadmiste ja oskuste tõhusat levitamist Euroopa Liidu piirkondades ja linnades, mis võib kaasa aidata konkurentsivõime ja tööhõive tõstmisele.

2.4 Üheks komisjoni soovituste nurgakiviks on tagada see, et täiskasvanud saaksid põhipädevusi kogu elu arendada ja täiendada ning et erilist tähelepanu pööratakse prioriteetseks seatud sihtrühmadele riiklikus, piirkondlikus ja/või kohalikus kontekstis; Siinjuures võivad madala kvalifikatsiooniga inimeste motivatsiooni tõstmise meetmed ja teavitustöö kohalikul ja piirkondlikul tasandil olla oluliseks teguriks. Tegemist on inimeste teadmiste, kogemuste ja huvide täiendamisega, aga mitte puuduste ja ebaõnnestuste kritiseerimisega.

2.5 Komisjoni soovituste mõju majanduslike, kultuuriliste ja teiste protsesside muutustele sõltub konkreetsetest ja viivitamatutest meetmetest riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Seetõttu rõhutab Regioonide Komitee vajadust reformida nii ametliku kui vabahariduse süsteeme. Kõnealused haridusprogrammid peavad katma kõiki tasandeid, lähendamaks haridussüsteeme Euroopa Liidu tööturu vajadustele ja elukestva õppe strateegia nõuetele.

2.6 Soolised erinevused koolitustel osalemisel ja tulemused on seejuures oluliseks näitajaks, mida tähele panna ja mille vastu võidelda nii riiklikul, piirkondlikul kui kohalikul tasandil. Tegemist võib olla tütarlaste ja naiste innustamisega osalemiseks õpingutel tehnoloogia ja teaduse vallas. Teistest aspektidest lähtuvalt tuleks ka mehi toetada. Paljudes piirkondades ja kohalikes omavalitsusüksustes moodustavad mehed enamuse neist, kes katkestavad õpingud ning näitavad üles väiksemat motivatsiooni ja tendentsi edasistes õpingutes osalemiseks.

2.7 Regioonide Komitee arvates on komisjoni soovitused liikmesriikidele oluliseks mõjujõuks, toetamaks haridussüsteemide tõhusamat ja sihikindlamat suunitlust Euroopas, et saavutada konkurentsivõime, heaolu ja osaluse ühised eesmärgid. Regioonide Komitee ühineb nendega ning soovib lisada järgmised seisukohad:

2.8 Komisjoni soovitus 1:

"[…] Tagada, et üldharidus ja kutseõpe pakuks kõigile noortele võimalusi põhipädevuste omandamiseks tasemel, mis valmistab neid ette täiskasvanuikka jõudmiseks ning oleks aluseks õpingute jätkamisele ja tööelule"

Regioonide Komitee seisukohad:

2.8.1 Regioonide Komitee rõhutab seda, kui oluline on juba varasest lapsepõlvest tõhusalt toetada lapse sihipärast arengut, tekitamata seejuures hirmu läbikukkumise ees, ning et kool paneb elukestvale õppele aluse tänu formaalsele, mitteformaalsele ja informaalsele õppimisele. Oluline on pidada silmas, et lapsed ja noored õpivad erinevalt, saavutavad küpsuse erineval ajal ning vajavad erineval hulgal aega eesmärkide saavutamiseks. Tegemist on olulise väljakutsega arengule ja haridussüsteemidele ja õpetajate koolitusele.

2.8.2 Erivajadustega, näiteks puuetega lapsed ja noored vajavad erilist toetust, et ka nemad võiksid koos teiste lastega ühiskonnas osaleda.

2.9 Komisjoni soovitus 2:

"[…] tagada, et hoolitsetaks ka nende noorte inimeste vajaduste eest, kes isiklike, sotsiaalsete, kultuuriliste või majanduslike olude tõttu on ebasoodsas olukorras ja vajavad oma hariduspotentsiaali realiseerimiseks erilist toetust"

Regioonide Komitee seisukohad:

2.9.1 Regioonide Komitee tervitab seda, et komisjon käsitleb oma dokumendis vajadust rakendada erimeetmeid nende inimeste puhul, kellel on puudujääke oma varasemas hariduses. Komitee jagab seisukohta, et haridusliku mahajäämuse taga on tihti nii isiklikud, sotsiaalsed, kultuurilised kui majanduslikud tegurid ning seda saab vähendada ainult koostöös teiste sektoritega. Väga vajalik on efektiivselt kaotada takistused töölevõtmiselt, hariduse omandamiselt või muude võimaluste kasutamiselt.

2.9.2 Regioonide Komitee rõhutab seda, kui oluline on võimaldada kõigile õpilastele, sõltumata nende päritolust, tingimused hariduseesmärkide saavutamiseks ning selleks, et nad ei katkestaks kooliõpinguid enneaegselt. Siinjuures on vaja erimeetmeid ning erilist toetust, lähtudes iga üksiku õpilase eeldustest ja vajadustest.

2.9.3 Euroopa Liit ei saavuta endale seatud ambitsioonikaid eesmärke, kui mõnedel inimestel puudub soolise kuuluvuse, puude, rassi, vanuse jms tõttu juurdepääs tööturule, haridusele ja väljaõppele ning edasisele tööalasele arengule. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on oluline roll nende strateegiate rakendamisel ning mittediskrimineerimise ja kõigi jaoks võrdsete võimaluste loomise edendamisel.

2.9.4 Regioonide Komitee on seisukohal, et tervitatav oleks piiriülene koostöö Euroopa piirkondade vahel kogemuste vahetamiseks ja teadmiste edendamiseks vastavalt R3L-algatusele. Tegemist on küsimuse võtmisega päevakorda, meetodite pideva edasiarendamisega, teadmiste edasiandmise ja kinnistamisega.

2.10 Komisjoni soovitus 3:

"[…] Tagada, et täiskasvanud saaksid põhipädevusi kogu elu arendada ja täiendada ning et erilist tähelepanu pööratakse prioriteetseks seatud sihtrühmadele riiklikus, piirkondlikus ja/või kohalikus kontekstis"

Regioonide Komitee seisukohad:

2.10.1 Regioonide Komitee arvates on kõnealune eesmärk oluline ning ta väidab, et erinevate piirkondade ja ühiskondade vajadused on sageli väga erinevad ning et kõigi kaasamiseks on vajalik kasutada erinevaid meetmeid. Seetõttu on põhjust rõhutada, et paljudel juhtudel tuleb prioriteetsed rühmad määratleda just kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Tegemist võib olla näiteks koostöö tegemine nii organisatsioonidega, kellel on kogemusi täiskasvanute koolituse valdkonnas, kui ka sotsiaalpartneritega.

2.10.2 Regioonide Komitee on seisukohal, et prioriteetsete sihtrühmade hulgas tuleb pöörata erilist tähelepanu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste töötajatele, et neil oleks oma tööülesannetega kooskõlas võimalik põhipädevusi kogu tööelu jooksul arendada ja täiendada.

2.11 Komisjoni soovitus 4:

"[…] tagada täiendõppeks ja täiskasvanute koolituseks vajaliku infrastruktuuri olemasolu (õpetajad ja koolitajad, meetmed juurdepääsu tagamiseks ning toetus õppijatele), mis arvestaks täiskasvanute erinevaid vajadusi"

Regioonide Komitee seisukohad:

2.11.1 Regioonide Komitee on varem ([11]) rõhutanud ressursside kaasamise vajadust kohalikul ja piirkondlikul tasandil, toetamaks elukestvat õpet, ning toonitanud vajadust algatada mõttevahetus kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Arvamuses rõhutas Regioonide Komitee seda, et tähelepanu tuleb pöörata ka geograafilisele ligipääsetavusele samaaegselt teiste meetmetega, mille eesmärk on parandada juurdepääsu elukestvale õppele selle erinevate vormide ja korralduse osas. Seda on võimalik läbi viia tänu õppetegevusele, mis toimub nii päeval kui õhtul ning nädalalõppudel. Samuti võivad kõne alla tulla ka suvi ning kalendripühad. Täiendavateks võimalusteks on ka sageli läbiviidavad kursused, kaugõpe või paindlik õppetegevus juhendaja käe all. Tegemist võib olla ka osavõtjatele majanduslike tingimuste võimaldamisega koolitustest osalemiseks. Samuti tuleks ära kasutada erinevaid õpinguid, mis toimuvad väljaspool formaalset kooliharidust.

2.11.2 Infrastruktuur ei tohiks tähendada õppekeskuste üldisi ja standardiseeritud vorme, vaid tuleks maksimaalselt ära kasutada juba olemasolevaid struktuure vastavalt kohalikele eeldustele ja vajadustele.

2.12 Komisjoni soovitus 5:

"[…] tagada täiskasvanuhariduse ja täiskasvanute koolituse ühtsus, sidudes need tihedalt tööhõive- ja sotsiaalpoliitikaga ning teiste noori mõjutavate poliitikavaldkondadega ning tehes koostööd sotsiaalpartnerite ning teiste huvirühmadega"

Regioonide Komitee seisukohad:

2.12.1 Regioonide Komitee soovib rõhutada kõnealuse punkti erilist tähtsust kohaliku ja piirkondliku arengu edu tegurina. Väga suurt tähtsust omab kohaliku ja piirkondliku tasandi jaoks võimalus ühendada erinevaid poliitikavaldkondi kohalikul ja piirkondlikul tasandil majanduspoliitikaga ja sotsiaalpoliitikaga, vältimaks nii kitsarinnalise mõttemalli. Seejuures on oluline ühendada vastutus ja volitused nii suures ulatuses kui võimalik. Siin näeb Regioonide Komitee majanduslike ressursside ja vabamat ressursside kasutamise vajadust, võimaldamaks panuste tegemist elukestva õppe integreeritud tegevuskavade raames. Ühiskonna ja tööelu vaheline koosmõju ning kõrgharidus on majandusliku juurdekasvu põhiküsimuseks piirkondades ja kohalikes omavalitsusüksustes.

2.13 Komisjoni soovitus 6:

[…] toetuda põhipädevuste kaasamisel elukestva õppe strateegiatesse lisas toodud dokumendile "Põhipädevused elukestvas õppes — üleeuroopalised suunised".

([11]) CdR 19/2001 fin.

Regioonide Komitee seisukohad:

2.13.1 Regioonide Komitee tervitab ettepanekut elukestva õppe põhipädevuste kohta. Ettepanek seab fookusse põhikvalifikatsioonid, mida iga inimene vajab selleks, et olla ette valmistatud teadmistepõhise ühiskonna jaoks. Need põhipädevused võiksid olla lähtepunktiks edaspidises mõttevahetustes vajaduse üle kvalifikatsiooni osas nii Euroopa ja siseriiklikul kui piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Küsimus on eriti asjakohane seoses tööga, mida tehakse Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamiseks. Kuna just kohalikul ja piirkondlikul tasandil on tegemist pädevusega seotud küsimustele praktilise lahenduse leidmisega.

2.13.2 Regioonide Komitee arvates peavad kõnealused pädevused olema aineks kestvale ja elavale arutelule ning jätkuvale dialoogile ja arengule. Näiteks sisaldab sotsiaal- ja kodanikupädevus terve rea erinevaid aspekte, mida hiljem tuleks edasi arendada või jaotada. Paljudel põhipädevustel on lisaks sellele tugevad vastastikused seosed.

2.13.3 Regioonide Komitee nõustub sellega, et komisjonis jätkub töö arendamaks edasi ettepanekut põhipädevuste kohta. Regioonide Komitee toetab komisjoni poolt väljatöötatud ettepanekut põhipädevuste kohta.

2.13.4 Regioonide Komitee esitab põhjalikumad seisukohad iga esitatud põhipädevuse kohta järgmises lõigus.

3. *Põhipädevused*

Euroopa põhipädevused hõlmavad kaheksat valdkonda:

— Emakeeleoskus;

— Võõrkeelteoskus;

— Matemaatikapädevus ja teadmised teaduse ja tehnoloogia alustest;

— Infotehnoloogiline pädevus;

— Õppimisoskus;

— Sotsiaal- ja kodanikupädevus;

— Algatusvõime ja ettevõtlikkus;

— Kultuuripädevus.

3.1 Emakeeleoskus;

3.1.1 Regioonide Komitee nõustub sellega, et väga oluline on oskus **suhelda oma emakeeles** nii kirjalikult kui suuliselt.

3.1.2 Emakeel on eeltingimus, mis on vajalik jätkuvateks õpinguteks, väljendusvõime ja identiteedi jaoks. Korralikud teadmised ja oskused oma emakeele alal on põhitingimuseks õppimise protsessis. Keel loob aluse teabekogumisele ning on ühtlasi aluseks suhtlemisel teistega, osalemisel ja vastutuse võtmisel.

3.1.3 Komitee soovib rõhutada, et komisjon ja riiklike õppekavadega tegelevad asutused peaksid tegema tihedamat koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega piirkondades, kus kasutatakse vähemuskeelt, millel on nõrk positsioon tänapäeva hariduses. Koostöö eesmärk oleks innustada inimesi õppima neid keeli ([12]).

3.2 Võõrkeelteoskus;

3.2.1 Tuleviku Euroopas on väga oluline osata mitut keelt. See loob võimalusi tihedamate kontaktide loomiseks mitte üksnes tööelus, vaid ka paremaid võimalusi teiste maade kultuuride, tavade ja elutingimuste mõistmiseks. See on samuti oluline eeldus kõrghariduse omandamisel ning on eelduseks suuremale liikuvusele tööturul. Juba praegu sõltuvad Euroopa erinevad keelealad teineteisest. Vahetused riikide vahel muutuvad tihedamaks, riikide majandused on omavahel üha enam ja enam kokkupõimunud ning kaupade ja teenuste tootmise puhul mängivad riigi- ja keelepiirid üha väiksemat rolli. Regioonide Komitee soovib rõhutada, et Euroopa keelelist mitmekesisust tuleb vaadelda kui rikkust.

3.3 Matemaatikapädevus ja teadmised teaduse ja tehnoloogia alustest;

3.3.1 Regioonide Komitee arvates on oluline, et matemaatikapädevus ja teadmised teaduse ja tehnoloogia alustest areneks õpilase jaoks sellises kontekstis, et see oleks õpilase jaoks mõttekas ja motiveeriv. Matemaatika võib olla vahendiks teiste ainete õppimisel nn füüsika, keemia, bioloogia ja ühiskonnaõpetus. Teadmised ja oskused matemaatikas võivad samuti kujutada endast loomulikku osa kaasaegses haridussüsteemis. Teaduslik pädevus on oluline muuhulgas selleks, et suuta näha ja muuta seoseid, põhjuseid ja mõjusid ning selleks, et tõestada väiteid. Kodanikuaktiivsus nõuab teataval määral matemaatikapädevust ja teaduslikku pädevust. Tehnoloogiapädevust tuleks arendada naiste ja meeste kogemusi arvesse võttes. Samuti on oluline näidata seda, kuidas ettekujutused ja tavad juhivad arusaamu naiste ja meeste suhtest tehnikavaldkonnaga.

3.3.2 Euroopa teadusruumi raames tuleks eriliselt püüelda selle poole, et panna noori ja naisi enam huvituma ametialasest karjäärist teaduse ja tehnika valdkonnas. Kõigile tuleb anda võimalus infoühiskonna tehnoloogia turvaliseks ja kriitiliseks kasutamiseks. Nn teadusparkide areng on huvitav lähenemisviis, meelitamaks rohkem noori jätkama oma haridust loodusteaduste ja tehnika valdkonnas.

([12]) CdR 248/2003 fin.

3.4 Infotehnoloogiline pädevus;

3.4.1 Tuleb luua kaasav ja mittediskrimineeriv infotehnoloogilise pädevuse teabeinfrastruktuur, mis hõlmab kogu Euroopa Liitu. Regioonide Komitee peab väga oluliseks infoühiskonna tõhustamist, mis oleks õiglane nii sotsiaalsest kui geograafilisest aspektist vaadatuna ning mis tagab kõigile kodanikele pädevused, mida nad vajavad elamiseks ja töötamiseks uuel digitaalajastul. Võime toime tulla suure teabetulva ning keerukate küsimustega osutub üha enamate inimeste jaoks vajalikuks omaduseks.

3.5 Õppimisoskus;

3.5.1 **"Õppimisoskus"** tähendab võimet seada oma õpingud perspektiivi ja oskust uusi teadmisi omandada. See tähendab iga üksiku inimese jaoks olla teadlik oma võimetest ning sellest, kuidas üksikisik toimib erinevates õpiolukordades, millised õpistrateegiad talle kõige paremini sobivad, millised on tema tugevad ja nõrgad küljed. See on ka motiveerituse ja enesekindluse küsimus. Elukestva õppe strateegia rajaneb suures ulatuses õppimise perspektiivil ning tõsiasjal, et õppida on võimalik erineval viisil ja erinevates olukordades. Tegemist on võimega ümber õppida ja uute teadmiste omandamise võimega. Samuti on tegemist võimega suuta edasi arendada olemasolevaid teadmisi, oskusi ja varasemaid elukogemusi ning oskusega kasutada ja kohandada neid mitmetes erinevates olukordades.

3.5.2 Regioonide Komitee omistab kõnealusele oskusele väga olulise tähtsuse teadmistepõhises ühiskonnas. Eriti oluline on, et tulevaste õpetajate koolitus valmistaks nad ette selliseks tööks. Kõnealune küsimus erineb oma olemuselt teistest põhipädevustest ning mõjutab kõigi ülejäänud põhipädevuste arengut. Regioonide Komitee on seetõttu seisukohal, et kõnealune põhipädevust tuleks teiste põhipädevustega võrreldes eriti esile tõsta.

3.6 Sotsiaal- ja kodanikupädevus;

3.6.1 Sotsiaal- ja kodanikupädevuse mõiste sisaldab terve hulga küsimusi, millele Regioonide Komitee arvates tuleks pöörata suurt tähelepanu. Osaliselt on tegemist isiklike omaduste arendamisega, ning võimega luua kontakte teiste inimestega. Arenenud suhtlemisoskus — laiemas mõttes — muutub üha olulisemaks omaduseks töö- ja ühiskondlikus elus, mis iseloomustab teadmistepõhist ühiskonda. See sisaldab ühtlasi ka interkulturaalset pädevust.

3.6.2 Antud pädevusvaldkond sisaldab ka *sotsiaalseid aspekte*, mille kohaselt üksikisik näeb iseennast kui ressurssi enese, oma perekonna ja oma ümbruse jaoks.

3.6.3 Siinjuures on tegemist ka *meditsiiniliste aspektidega* nagu näiteks arusaam sellest, mis on tervislik eluviis, füüsiline ja vaimne tervis ning aktiivne elustiil. Samal ajal kui teadmised meditsiini valdkonnas arenevad, halveneb paljudes ühiskondades laste ja noorte tervislik olukord halbade toitumis- ja liikumisharjumuste tõttu. Antud oht võib kujuneda väga tõsiseks, kui midagi ette ei võeta.

3.6.4 Teine väga oluline aspekt on *kodaniku* roll *ühiskonnas*.. See hõlmab ka demokraatia sisu, üksikisiku õiguste ja vastutusega seotud küsimuse mõistmist. Kõiki neid tegureid on võimalik edendada kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Komitee teeb ettepaneku määratlust laiendada ja juhtida tähelepanu sellele, kui oluline on kodanikel tunda Euroopa Liidu ajalugu, eesmärke, peamisi ELi lepinguid, Euroopa Liidu ja liikmesriikide suhteid, põhiseaduse lepingu väljatöötamisega seotud probleeme ja edusamme ning erinevate poliitikavaldkondade põhimõtteid.

3.6.5 *Jätkusuutliku arengu* tähtsus ja arusaam vastutusest meie ühise keskkonna eest on üks aspekt, mida tuleb Regioonide Komitee arvates selgelt väljendada antud kontekstis.

3.7 Algatusvõime ja ettevõtlikkus;

3.7.1 Ettevõtlikkus tähendab põhimõtteliselt aktiivset eluhoiakut, oskust ideid ellu viia. Seetõttu on oluline, et koolisüsteem juba varasest east toetab ja julgustab sellist aktiivset eluhoiakut ning arendab töövorme, mis oleks selle aluseks. Regioonide Komitee soovib rõhutada seda kui oluline on ära kasutada potentsiaali, mida omavad naised ja etnilistel rühmadel, kellel on häid äriideid ettevõtete loomiseks. Naistel võib samuti vaja minna erinevate ametiasutuste aktiivset toetust juurdepääsuks uuele tehnoloogiale. Sarnased panused võivad koos aktiivse tööturupoliitikaga vähendada erinevusi meeste ja naiste tööhõive tasemes paljudes Euroopa osades. Ülalmainitul on otsustav tähtsus Euroopa Liidu majandusliku tuleviku ja heaolu jaoks ([13]).

([13]) CdR 151/2005 fin.

3.8 Kultuuripädevus.

3.8.1 Regioonide Komitee jagab seisukohta, mille kohaselt on väga oluline mõista kultuurilist ja keelelist mitmekesisust Euroopas ning seda säilitada ([14]). Tegemist on erinevate väljendusvahendite nagu muusika, kunsti, kirjanduse ja keelte ärakasutamist ühe osana inimeste õpingutes ja arengus. Üldiselt on oluline mõista erinevaid perspektiive ja lähenemisviise.

3.8.2 Antud kontekstis soovib Regioonide Komitee rõhutada ajaloolist perspektiivi, mille kohaselt omasid kontaktid Euroopa erinevate osade vahel erinevatel ajajärkudel olulist tähtsust arengu jaoks ning et viie aastakümne jooksul on valitsenud Euroopa Ühenduse idee, mis nüüdseks on väljundi leidnud Euroopa Liidus.

3.9 Regioonide Komitee ettepanekud

3.9.1 Regioonide Komitee arvates on oluline järgida ja toetada edaspidist arengut vastavalt komisjoni tehtud soovitustele ning teeb ettepaneku teha komisjoniga edaspidi koostööd nendes küsimustes.

3.9.2 Regioonide Komitee toetab ettepanekuid elukestva õppe põhipädevuste kohta, mille esitas komisjon ning on seisukohal, et need peaksid olema käimasoleva dialoogi ja arengu keskpunktis.

3.9.3 Regioonide Komitee teeb ettepaneku seada "õppimisoskus" kui põhipädevus teistest kõrgemale, kuna ta sisaldab oskust uusi teadmisi omandada, luues perspektiivi iseõppimise jaoks ning kehtib seega ülejäänud põhipädevuste arendamise tingimuste kohta.

3.9.4 Põhipädevus "sotsiaal- ja kodanikupädevus" peaks hõlmama ka jätkusuutliku arengu tähtsust ning arusaama vastutusest meie ühise keskkonna ees.

3.9.5 Regioonide Komitee rõhutab kultuuritaseme olulisust, mis on aluseks avatusele Euroopa keelte ja kultuuride mitmekesisuse suhtes, nende mõistmisele ja sisemisele rikastumisele, mida see iga Euroopa kodaniku jaoks enesega kaasa toob.

Brüssel, 14. juuni 2006

Regioonide Komitee
president
Michel DELEBARRE

([14]) Põhipädevus nr 8: Kultuuripädevus.